

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/40/2018
Identifikačné číslo spisu: 1305212441
Dátum vydania rozhodnutia: 27.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1305212441.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Z. X. S., bytom S. X, XXX XX I., zastúpenej JUDr. Gabrielou Funcíkovou, advokátkou so sídlom Budovateľská 1, 900 27 Bernolákovo, proti žalovanému U. Z. S., bytom S. X, XXX XX I., zastúpeného Mgr. Rastislavom Čerevkom, advokátom so sídlom Krížna 44, 821 08 Bratislava, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 10 C 149/2005, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. apríla 2017 sp. zn. 7 Co 364/2015, 7 Co 176/2016, 7 Co 177/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 25. februára 2015 č.k 10 C 149/2005-967 vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo manželov (ďalej aj „BSM“) žalobkyne a žalovaného tak, že rodinný dom so súp. č. XXX, postavený na pozemku parc. č. XXXX/XX, parc. reg. „C“ zapísaný na LV č. XXXX, Správa katastra pre G., okres S., obec I., k.ú. I., pridelil v podiele 1 žalobkyňi a v podiele 1 žalovanému. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňi titulom finančného vyrovnania sumu 1.937,70 €. V odôvodnení uviedol, že vzhľadom na to, že strany dlhodobo, viac ako 6 rokov deklarovali, že sa na vyporiadaní majetku z BSM dohodnú, napriek tomu, že žalobkyňa predkladala žalovanému viaceré návrhy na dohodu, plynutím času sa stalo, že ani žalovaný, ani žalobkyňa nemali dostatok finančných prostriedkov na to, aby vyplatili toho druhého. Súd prvej inštancie preto konštatoval vhodnosť a účelnosť žalobkyňou navrhnutého spôsobu vyporiadania (do podielového spoluvlastníctva oboch účastníkov v rovnakých spoluvlastníckych podieloch po 1) so zreteľom na zistené okolnosti konkrétnej veci, kedy aj pozemok pod stavbou patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov každého v podiele 1, ako i osobné a majetkové pomery oboch účastníkov, ktorí nedisponujú reálne potrebnými finančnými prostriedkami na poskytnutie finančného vyrovnania v primeranej výške a lehote druhému účastníkovi v prípade prikázania nehnuteľností do výlučného vlastníctva jedného z nich. Možnosť reálneho rozdelenia domovej nehnuteľnosti nebola v konaní zistená

a pre vyporiadanie predajom nehnuteľnosti a rozdelením výťažku z predaja medzi strany neboli splnené zákonné podmienky, keďže obaja si nehnuteľnosť v rozsahu zodpovedajúcom jeho zákonnému podielu pri vyporiadaní BSM chceli vo svojom vlastníctve ponechať a v tejto nehnuteľnosti i dlhodobu bývať, predovšetkým žalobkyňa so synmi. Súd prvej inštancie uviedol, že toto navrhované riešenie sa mu javilo ako jediné možné a spravodlivé za danej situácie i preto, že do spoločnej nehnuteľnosti investovali obe strany i svoje vlastné vnosi, a keďže nedisponujú žiadnymi finančnými prostriedkami, tieto sa im uchovali v ich podieloch. Konštatoval, že pri rozhodovaní zohľadnil aj pasíva BSM.

2. Súd prvej inštancie uznesením z 25. februára 2015 č.k. 10 C 149/2005-963 odňal žalovanému oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, ktoré mu bolo priznané uznesením z 19. marca 2012 č.k. 10 C 149/2005-482.

3. Súd prvej inštancie uznesením z 26. mája 2015 č.k. 10 C 149/2005-1035b) vyzval žalovaného na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie.

4. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 26. apríla 2017 sp.zn. 7 Co 364/2015, 7 Co 176/2016, 7 Co 177/2016 na odvolania žalovaného potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie z 25. februára 2015 č.k. 10 C 149/2005-967 ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP, II. výrokom potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie z 25. februára 2015 č.k. 10 C 149/2005-963 a III. výrokom potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie z 26. mája 2015 č.k. 10 C 149/2005-1035b). Žalobkyni priznal nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že sa stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, že dohoda manželov o vyrovnaní BSM z 19. mája 1992, spísaná vo forme notárskej zápisnice, (podľa svojho obsahu je zúžením zákonom určeného rozsahu BSM) je absolútne neplatná z dôvodu, že svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu, avšak iba v časti, ktorá sa týkala vecí už nadobudnutých manželmi pred uzatvorením dohody. Ďalej konštatoval, že súd prvej inštancie správne posúdil a vyhodnotil aj podiely oboch manželov pri vyporiadaní BSM a výšku úhrady zodpovedajúcej tomu, čo sa uhradilo z majetku jedného z manželov na spoločný majetok. K odvolaniu žalovaného voči uzneseniu súdu prvej inštancie o odňatí oslobodenia od súdnych poplatkov uviedol, že sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že na strane žalovaného došlo k zmene jeho pomerov, pričom súhlasí aj s postupom, na základe ktorého prvoinstančný súd vyhodnotil celkové pomery žalovaného. Napokon odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie správne postupoval, keď uznesením z 26. mája 2015 č.k. 10 C 149/2005-1035b) vyzval žalovaného zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie, a to za použitia správnych právnych ustanovení zákona o súdnych poplatkoch, a v správnej výške.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 420 písm. f/ CSP (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) a zároveň z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, keď uviedol, že má zato, že rozhodnutie o trovách je založené na nesprávnom právnom posúdení, keďže procesný úspech nemôže byť podmienený posledným návrhom vo veci. Uvedené má podľa žalovaného značný dopad na náhradu trov konania, ktoré sú pre neho likvidačné. Ďalej namieta, že súdy nesprávne postupovali pri rozhodnutí o oslobodení žalovaného od súdnych poplatkov. Podľa žalovaného nie je zrejmé, prečo súdy neposudzovali vôľu prejavenu v notárskej zápisnici, ktorá nepochybne kopírovala existujúce dobové vzťahy medzi stranami a ktorá sa odvíjala od dohody strán. Poukazuje na skutočnosť, že súdy odmietli návrhy žalovaného na výsluchy svedkov, rovnako nevykonali zistenie zostatkov na účte žalobkyne, nevykonali výsluch znalca, nesprávne posúdili výšku vyrovnávajúceho podielu, žalobkyňa nepreukázala výšku nesplatennej stavebnej pôžičky, súdy nezohľadnili škody na predmete sporu spôsobené výlučne žalobkyňou, žalovaný sa v rozhodujúcej časti pričínil o nadobudnutie nehnuteľného majetku. Na záver dodal, že najmä s poukazom na to, že mu bolo v konaní znemožnené, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v rozsahu navrhnutého dokazovania a rozsudok je nepreskúmateľný, navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť.

6. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu žiadala dovolanie odmietnuť.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

8. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Žalovaný vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017).

11. Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalovaného, podľa ktorej v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v § 420 písm. f/ CSP je, že a/ k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom, ktorý b/ znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva c/ v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie) znemožňujúca strane sporu (účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a marenie možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 162/2017, 3 Cdo 22/2018, 4 Cdo 87/2017, 5 Cdo 112/2018, 7 Cdo 202/2017, 8 Cdo 85/2018). Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane zdôrazňuje, že pojem „procesný postup“ nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou (návrhom) uplatneného nároku (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 220/2017, 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 35/2018, 8 Cdo 56/2017, 1 VCdo 2/2017).

15. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom konaní, „postupom súdu“ nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody,

so zreteľom na ktoré súd rozhodol (1 Cdo 18/2018, 2 Cdo 39/2018, 3 Cdo 173/2017, 7 Cdo 150/2017, 8 Cdo 49/2017). Otázku ústavnej súladnosti právneho záveru dovolacieho súdu založeného na takomto chápaní pojmu „procesný postup súdu“ posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky napríklad v konaniach sp. zn. I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017, IV. ÚS 88/2018, v ktorých podané sťažnosti odmietol s odôvodnením, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní nemajúci oporu v zákone.

16. K námietke žalovaného, podľa ktorej odôvodnenie napadnutého rozsudku nemá zákonom stanovené náležitosti, je nedostatočné, arbitrárne a v konečnom dôsledku nepreskúmateľné, dovolací súd uvádza, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci. S tým názorom sa stotožnil aj Ústavný súd Slovenskej republiky (I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016).

17. Na záseade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá len tzv. „inú vadu konania“ (teda nie zmätočnosť) zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016 prijaté za predchádzajúcej právnej úpravy civilného konania, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 92/2018, 4 Cdo 59/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 141/2017, 8 Cdo 49/2017).

18. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

19. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). Treba mať na zreteli tiež to, že v posudzovanom prípade odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Z odôvodnení rozhodnutí súdov oboch inštancií je v danom prípade dostatočne zrejmé, čoho a z akých dôvodov sa strany domáhali, čo navrhovali, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd, aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu, s ktorým sa stotožnil. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté rozhodnutie náležite vysvetlil. Konkrétne k žalovaným namietanému neposúdeniu vôle prejavenej v notárskej zápisnici odvolacím súdom dovolací súd uvádza, že odvolací súd sa touto dohodou zaoberal na strane 7 rozsudku a uviedol, prečo ju považuje za absolútne neplatnú.

20. Obsah spisu v danom prípade neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil spôsobom zodpovedajúcim zákonu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

21. Pokiaľ žalovaný vytýka odvolaciemu súdu nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, najvyšší súd pripomína, že (ani prípadné) nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

22. Pre prípad, že žalovaný vyvodzuje prípustnosť dovolania aj z právnych záverov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie, dovolací súd uvádza, že už podľa predchádzajúcej úpravy občianskeho súdneho konania dospel najvyšší súd k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a tiež 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Podľa právneho názoru najvyššieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia právnych otázok súdom) na možnosť niektorej strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Na tom, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, zotrval aj aktuálny judikát R 24/2017 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 94/2017, 5 Cdo 145/2016, 7 Cdo 113/2017.

23. Na záver tejto časti odôvodnenia dovolací súd poukazuje na konštatovanie Ústavného súdu Slovenskej republiky obsiahnuté v jeho rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 196/2014, ktoré sa síce týkalo právneho stavu existujúceho do 30. júna 2016, je však naďalej aktuálne a plne uplatniteľné aj po tomto dni. V zmysle tohto rozhodnutia „prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.“ (1 Cdo 28/2018, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 131/2017, 5 Cdo 151/2017, 7 Cdo 99/2017, 8 Cdo 200/2017).

24. Na podklade vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovaného nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné a v tejto časti dovolanie odmietol ako neprípustné podľa § 447 písm. c/ CSP.

25. Žalovaný ďalej v dovolaní uviedol, že prípustnosť jeho dovolania vyplýva z § 421 ods. 1 CSP, a to vo vzťahu k II. výroku a III. výroku rozsudku.

26. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

27. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku tejto viazanosti neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

28. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú na právnu

otázku, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu.

29. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnú otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 67/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017).

30. V prejednávanej veci žalovaný napadol dovolaním aj III. výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie o výzve na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie a II. výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie o odňatí oslobodenia od súdnych poplatkov. Takéto výroky, aj keď sú súčasťou rozsudku, majú charakter uznesenia.

31. Vo vzťahu k výroku o trovách konania ako aj vo vzťahu k výroku o potvrdení odňatia práva na oslobodenie od súdnych poplatkov žalovaný vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, avšak uplatnenie tohto dovolacieho dôvodu nekonkretizoval príslušným ustanovením. Vychádzajúc z obsahu podaného dovolania v zmysle § 124 CSP možno vyvodiť, že žalovaný vyvodzuje prípustnosť jeho dovolania vo vzťahu k obojm výrokom z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. V danom prípade však žalovaný v dovolaní neoznačil žiadne rozhodnutie odvolacieho súdu, od právnych záverov ktorého sa odvolací súd mal odkloniť. Jeho dovolacia argumentácia v jednotlivostiach a aj komplexne nedáva podklad pre posúdenie, či skutočne došlo k ním tvrdenému odklonu.

32. Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa, resp. advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa (2 Cdo 167/2017, 3 Cdo 235/2016, 5 Cdo 13/2018, 7 Cdo 114/2018, 8 Cdo 78/2017).

33. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP sa odvolací súd zameriava na zistenie a posúdenie vzťahu medzi dovolateľom označeným existujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu (judikátom), ktoré tvorí súčasť jeho ustálenej rozhodovacej praxe, a novým prípadom. Vychádzajúc z kontextu skoršieho rozhodnutia (judikátu) a jeho skutkového vymedzenia pri tom za pomoci abstrakcie interpretuje v judikáte vyjadrené právne pravidlo (ratio). Táto činnosť odvolacieho súdu je zameraná na zistenie (prijatie záveru), či nový prípad je s ohľadom na jeho skutkový rámec v relevantných otázkach (okolnostiach) podobný alebo odlišný od skoršieho prípadu. Pokiaľ dovolateľ nevysvetlí, ktoré rozhodnutie treba považovať za „skorší prípad“, odvolací súd nemá podklad pre takéto posudzovanie (nemôže posúdiť, či skutočne došlo k dovolateľom tvrdenému odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu), čo v konečnom dôsledku znamená, že nemôže prikročiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu.

34. Dovolací súd navyše poukazuje na skutočnosť, že rozhodnutie o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov nie je uvedené v predmetnom ustanovení § 357 písm. a/ až n/ CSP a zároveň sa naň nevzťahuje ani ustanovenie § 422 ods. 1 CSP. I keď ustanovenie § 421 ods. 2 CSP výslovne nevyklučuje prípustnosť dovolania aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov, rešpektujúc zásadu efektivity konania (Čl. 17 CSP) je potrebné podľa názoru dovolacieho súdu neprípustnosť dovolania aj pre tento prípad vyvodit' z analogického použitia tohto ustanovenia (Čl. 4 CSP). Nevyhnutnosť použitia analógie možno odôvodniť logickým a systematickým výkladom ustanovení § 355 ods. 2, § 357, § 419 a § 421 CSP. Ustanovenie § 421 ods. 2 CSP vylúčenie prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku výslovne nerieši z toho dôvodu, že od účinnosti CSP je odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov neprípustné, a teda vôbec neprichádza do úvahy vecné rozhodovanie odvolacieho súdu o takomto odvolaní. Ak Civilný sporový poriadok nepripúšťa odvolanie proti uzneseniu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov (§ 357 CSP), teda ak neumožňuje preskúmanie takéhoto rozhodnutia v odvolacom konaní, tak je tým vylúčená aj možnosť jeho preskúmania v dovolacom konaní (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 6 Cdo 35/2017, 4 Obdo/18/2017). Od 1. júla 2016 je dovolací prieskum rozhodnutí o oslobodení od súdnych poplatkov (§ 254 CSP) vylúčený. Bol preto daný dôvod na odmietnutie dovolania vo vzťahu k II. výroku aj v zmysle ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

35. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd dovolanie žalovaného podľa § 447 písm. c/ a f/ CSP odmietol bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

36. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 453 ods. 3 druhá veta CSP).

37. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.